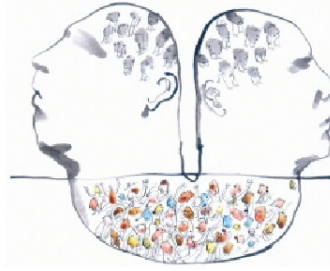

HET BRUSSELS
MANIFEST

LE MANIFESTE
BRUXELLOIS

HET 2DE BRUSSELS MANIFEST

In maart 2003 vormde het **Brussels Manifest** de aanzet tot een snel groeiende Brusselse beweging. Aangekaart werd dat er "een enorme discrepantie [is] ontstaan tussen de realiteit van het Brussel van vandaag -een groot meertalig en multicultureel Gewest - en de huidige Belgische instellingen, die in de jaren 1950-80 werden geconstrueerd uit de hoofdzakelijk bicommunautaire taalkloof. Die taalkloof is vandaag de dag door de feiten achterhaald, maar blijft niettemin voortbestaan en brengt voor de Brusselse bevolking een aantal ongunstige gevolgen mee, waaraan verholpen moet worden." Sindsdien kon geen enkele verbetering van de Brusselse instellingen worden vastgesteld.

Vandaag de dag worden er door de Vlaamse partijen uitgebreide institutionele onderhandelingen vooropgesteld, terwijl de Waalse partijen hiervan niets willen weten (onder het motto "wij vragen niets"). Daarom heeft de Brusselse beweging andermaal van zich laten horen. Brussel.org lanceerde in december 2006 de oproep « **Wij bestaan ! Nous existons ! We exist !** », die in eerste instantie door 200 Brusselaars van diverse afkomst en achtergrond werd ondertekend, en waaraan al snel ook 10.000 gemotiveerde burgers hun steun verleenden. In deze oproep werd erop gewezen dat Brussel "steeds meer een internationale en complexe stad [is], een stadsgewest dat zich hoe langer hoe meer onderscheidt van Vlaanderen en Wallonië. Hoewel het een hele uitdaging is om met zo'n complexe situatie om te gaan, zou het absurd zijn om alles in een bicommunautair gareel te willen dwingen. Mits een goed bestuur is deze complexiteit een rijkdom waarop wij fier kunnen zijn en die een grotere dynamiek teweeg kan brengen in Brussel, in de naburige Gewesten en in heel Europa. " In de Oproep werden ook "alle Brusselse politieke mandatarissen (...), ongeacht de talen die ze spreken, [uitgenodigd] om het bestaan van een echte gemeenschap van Brusselaars te erkennen en zich tot doel te stellen deze in haar geheel te vertegenwoordigen. Ten slotte roepen ze alle deelnemers aan de komende institutionele onderhandelingen op om de eisen van deze oproep ernstig te nemen en niet alleen aan Vlaanderen en Wallonië, maar ook aan het Brussels Gewest de macht toe te kennen om zijn eigen toekomst te bepalen."

Voortgedreven door de golf van reacties hield Aula Magna in maart 2007 een belangrijk colloquium met als thema “**Uitdagingen en ambities van een hoofdstedelijk gewest**”. Dit colloquium vestigde de aandacht op de enorme uitdagingen waarmee Brussel wordt geconfronteerd en op de discrepantie tussen instellingen die zijn voortgekomen uit de taalstrijd van vroeger en de realiteit van nu. Vijftig procent van de huidige Brusselaars is van buitenlandse herkomst of werd geboren in een recent migrantengezin. Ondanks het feit dat Brussel de derde rijkste regio in Europa is en een groot aantal arbeidsplaatsen aanbiedt, wordt dit Gewest gekenmerkt door een zeer hoog werkloosheidspercentage, een groeiende kloof tussen arm en rijk, tussen elitescholen en een laaggeschoolde bevolking, met een sterke tendens tot gettovorming. Doordat zijn grenzen niet overeenkomen met zijn stedelijke entiteit, ziet het Brussels Gewest steeds meer welgestelde bewoners, evenals dynamische industriële ondernemingen wegtrekken naar de rand. Zo verliest het inkomsten die het nodig heeft voor zijn verdere ontwikkeling. De 650.000 arbeidsplaatsen in het Gewest worden voor meer dan de helft ingevuld door mensen die buiten Brussel wonen en daar belastingen betalen, terwijl ze wel gebruik maken van de gewestelijke infrastructuur en zorgen voor verkeersoverlast in en rond het Brussels Gewest.

Voor de oplossing van al deze problemen is er behoefte aan een geïntegreerde strategie en een sterke politieke wil. Dit is echter veel gevraagd in een Gewest waar verschillende bevoegdheden, afhankelijk van de materie, verdeeld zijn tussen het federale niveau, het Brussels Gewest, de Vlaamse en Franstalige Gemeenschappen, de Cocof, de VGC, de GGC en de 19 gemeenten. Daarbij draagt de opsplitsing van politieke partijen en de bepaling van de gewestgrenzen op basis van het taalcriterium nog aanzienlijk bij aan de moeilijke situatie van Brussel.

Het is dus cruciaal dat de Brusselse politiek en zijn instellingen meer coherentie en samenhang krijgen.

Dit **2de Brussels Manifest** wil de Brusselse beleidsvoerders nog eens diets maken dat er onmiddellijk maatregelen kunnen worden genomen om het bestuur te verbeteren, en dit op het Brussels niveau zelf. Dit kan onder meer door de inkomsten en publieke uitgaven van Brussel grondig door te lichten, door bepaalde gemeentelijke grenzen te hertekenen, en door het beleid inzake stedenbouw, huisvesting, mobiliteit en parkeren beter te verdelen en te coördineren tussen het gemeentelijk en het gewestelijk niveau.

Andere evoluties en doelstellingen kunnen dan weer eenvoudigweg in de hand worden gewerkt door akkoorden met de aangrenzende Gewesten.

Nog andere ontwikkelingen hangen ten slotte samen met de Belgische grondwettelijke constructie en kunnen dus bevorderd of afgeremd worden tijdens de institutionele onderhandelingen die waarschijnlijk tijdens de federale regeringsvorming na de verkiezingen van 10 juni 2007 zullen plaatsvinden. Daarom wil dit **2de Brussels Manifest** de aandacht van de politieke besluitvormers vestigen op zeven politieke en institutionele uitdagingen die van kapitaal belang zijn voor de toekomst van Brussel en de andere Gewesten van ons land.

1. ELKE INSTITUTIONELE HERVORMING MOET DE 3 GEWESTEN VAN HET LAND DE KANS GEVEN ZICH MET GELIJKE TRED TE ONTPLOOIEN. ALS GEWEST HEEFT BRUSSEL RECHT OP EVEN VEEL ERKENNING, RESPECT, AUTONOMIE EN BESCHERMING ALS VLAANDEREN EN WALLONIË.

In de context van de taalconflicten uit het verleden zijn onze huidige instellingen vooral gericht op de bescherming van de landstalen. In dit verband werd Brussel als Gewest eerst volledig genegeerd en daarna schoorvoetend aanvaard. Nog steeds wordt het bestaan van dit Gewest regelmatig in vraag gesteld, onder meer door de voorstellen van het Vlaams Parlement in 1999, door de eisen van meerdere Vlaamse partijen, en door de projecten van een “Franstalige natie” als reactie hierop. Dit 2de Manifest onderstreept nogmaals het principe uit de oproep aan de Brusselaars : “het [is] de hoogste tijd (...) om voorgoed het België waarin twee gemeenschappen tegenover elkaar staan, achter ons te laten en de drie Gewesten van ons land de kans te geven zich te ontplooiën, elk met een eigen identiteit en met efficiënte instellingen.”

2. ELKE INSTITUTIONELE HERVORMING MOET BRUSSEL DE BEVOEGDHEDEN EN DE MIDDELEN GEVEN OM EEN KRACHTDADIG, COHERENT EN AANGEPAST ANTWOORD TE BIEDEN AAN DE ACUTE CRISIS INZAKE ONDERWIJS EN WERKGELEGENHEID

Het Gewest heeft veruit de hoogste graad van immigratie en werkloosheid van het land; doorgaans wordt van sollicitanten geëist dat ze de twee officiële talen van het Gewest kennen. Een beleid dat de werkloosheidsgraad wil terugdringen, zal dus verschillende complementaire maatregelen moeten integreren: de opvang van nieuwkomers en hun families, een onderwijs dat zich daaraan aanpast, een doeltreffend taalonderricht, een opwaardering van minderbedeelde wijken waardoor de sociale lagen van de bevolking beter gemengd worden, een beroepsonderwijs dat met de tijd mee is, en vervoermogelijkheden die aangepast zijn aan de behoeften van Brusselse werknemers die hun werkplaats binnen en buiten het Brussels Gewest moeten kunnen bereiken .

Helaas is de Brusselse regering vandaag de dag noch op het vlak van onderwijs, noch op het vlak van de opvang van nieuwkomers bevoegd. Die materies zijn immers voornamelijk aan de Vlaamse en Franstalige Gemeenschap toegekend, die er geen gemeenschappelijke visie op na houden noch overleg plegen, en die hun project terzake ook niet integreren in de andere gewestelijke beleidslijnen. Nochtans is het aantal voortijdige schoolverlaters erg hoog en schiet het onderwijs tekort in het afleveren van leerlingen die de twee officiële talen van het Gewest goed beheersen.

Zonder aan de taalgemeenschappen het recht te willen ontzeggen om in Brussel een aangepast onderwijsbeleid te ondersteunen, stellen wij voor dat het Brussels Gewest de bevoegdheid en de aanzienlijke financiële middelen wordt toegekend om zelf een onderwijs te ondersteunen, coördineren, zo nodig zelf te organiseren, dat aangepast is aan de vorming en integratie van kinderen en jongeren met uiteenlopende achtergronden enerzijds, en anderzijds aan een dynamisch taalonderricht. Dit alles dient te worden gecoördineerd met het beroepsonderwijs en met het beleid inzake werkgelegenheid, mobiliteit en buurtvernieuwing.

3. ELKE INSTITUTIONELE HERVORMING MOET BRUSSEL DE BEVOEGDHEDEN EN DE MOGELIJKHEDEN GEVEN OM CULTURELE ACTIVITEITEN TE BEVORDEREN DIE SPECIFIEK ZIJN VOOR HET GEWEST ZELF, ZONDER DAAROM MINDER GASTVRIJHEID TE VERLENEN AAN CULTURELE ACTIVITEITEN DIE DE RIJKDOM VAN HET HELE LAND WEERSPIEGELEN.

Cultuur en onderwijs behoren tot de belangrijkste bouwstenen van een Gewest. In Vlaanderen heeft men dat goed begrepen, want daar werden de desbetreffende bevoegdheden van de Gemeenschap en het Gewest samengevoegd. Brussel en Wallonië moeten elk ook zo'n structuur kunnen ontwikkelen. Daardoor zou het Brussels Gewest onder meer multiculturele en meertalige projecten stevig kunnen ondersteunen.

Het is niet de bedoeling om de rijke Vlaamse, Franstalige, of zelfs Duitstalige culturele aanwezigheid in Brussel te weren, alleen mag de ontwikkeling van een eigen gewestelijke culturele identiteit hierdoor niet worden beknot.

Zolang het Brussels Gewest geen controle kan uitoefenen over de gecommunautariseerde bevoegdheden, verzetten wij ons bovendien met klem tegen elke nieuwe overdracht van bevoegdheden van het federale naar het Gemeenschapsniveau.

4. ELKE INSTITUTIONELE HERVORMING MOET BIJDAGEN TOT EEN RECHTVAARDIGE EN EFFICIËNTE FINANCIERING VAN HET BRUSSELS GEWEST, REKENING HOUDEND MET DE DIENSTEN DIE BRUSSEL ALS HOOFDSTAD VERSTREKT EN MET EEN VERANTWOORDELIJKE EN DUURZAME SOLIDARITEIT TUSSEN ALLE BEWONERS VAN DE FEDERALE STAAT.

Gelet op de enorme behoeften van de stad, met name op het vlak van sociale integratie, vorming, stadsvernieuwing en openbaar vervoer, kan de huidige financiering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als ruim onvoldoende worden beschouwd.

De financieringsmechanismen zijn ronduit onaangepast. De enorme financiële verantwoordelijkheid van het Gewest als grootstedelijk gebied en hoofdstad van de Europese Unie, van België, en van de Vlaamse en Franstalige Gemeenschap, wordt in grote mate gedragen door de inwoners van de 19 gemeenten, terwijl de winsten die uit deze talrijke functies voortvloeien, zich tot ver buiten de grenzen van het Gewest doen voelen.

De helft van de mensen die in Brussel werken, en een groot deel van wie er studeert en gebruik maakt van de gezondheidszorg, woont elders in België en betaalt daar belastingen, doorgaans in de Brabantse periferie. Het Brussels Gewest kan aldus niet over deze persoonsbelastingheffingen beschikken, terwijl het wel de lasten draagt die zij veroorzaken (bv. vervoer, infrastructuur, vervuiling, ...). Doordat de gewestgrenzen samenvallen met de taalgrenzen wordt Brussel afgesneden van de rijke gemeenten van de rand, die nochtans hun rijkdom uit Brussel halen.

Brussel grijpt ook nog naast andere belangrijke bronnen van inkomsten. De gebouwen van de internationale instellingen, evenals bepaalde gebouwen van de federale staat en de Gemeenschappen, zijn belastingsvrij (vrij van onroerende voorheffing en Brusselse belasting op kantoren). De internationale ambtenaren die in Brussel wonen, betalen er ook geen persoonsbelastingen.

De huidige financieringsmechanismen dienen dus grondig te worden herzien. Gewestelijke en gemeentelijke inkomsten en uitgaven moeten beter op elkaar worden afgestemd. Het samenwerkingsakkoord betreffende de internationale rol en de hoofdstedelijke functie van Brussel moet grondig worden verbeterd om een en ander democratischer en doeltreffender te maken. Maar ook dit is niet genoeg. De enorme lasten die wegen op het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als hoofdstad, Gewest en kleine wereldstad dringen een aangepaste financiering op.

5. ELKE INSTITUTIONELE HERVORMING MOET LEIDEN TOT EEN BETERE FUNCTIONELE INTEGRATIE VAN HET GEWEST EN DE BRABANTSE RAND

De grenzen van het Brussels Gewest werden in 1989 op basis van de taalgrenzen getekend. Hierbij werd geen rekening gehouden met de historische, geografische of sociaal-economische realiteit van het gebied. Een coherent beleidsproject voor aangelegenheden als mobiliteit, ruimtelijke ordening en milieu, die altijd de in 1989 getrokken grenzen zullen overschrijden, wordt zo onmogelijk gemaakt. Zonder de taalgrenzen in vraag te willen stellen, oordelen wij dat de gevolgen van de gewestgrenzen zoals die nu bestaan grondig moeten worden geanalyseerd, zodat voorstellen kunnen worden gedaan om Brussel en de omliggende gebieden beter op elkaar te kunnen afstellen.

Op voornoemde terreinen moet concreet en snel werk worden gemaakt van samenwerkingsakkoorden tussen de Gewesten. Op vlak van mobiliteit bijvoorbeeld is een integratie tussen de vervoerbedrijven van Brussel, als een stadsgemeenschap waarin het Gewest en zijn hinterland als één geheel worden beschouwd, noodzakelijk. Mocht dit op korte termijn onmogelijk blijken, dan is een coherent alternatief de uitbreiding van het Gewest, voor wat betreft zijn territoriale bevoegdheden, teneinde een betere coherentie met de stadsgrenzen te bekomen.

6. ELKE INSTITUTIONELE HERVORMING MOET EEN HERZIENING VAN HET KIESSTELSEL INHOUDEN DAT DE MOGELIJKHEID SCHEPT TOT FEDERERENDE PROJECTEN OP FEDERAAL EN OP BRUSSELS GEWESTELIJK NIVEAU, EN DAT DE VORMING VAN POLITIEKE GROEPINGEN OP GEWESTELIJKE LEEST BEVORDERT, EN NIET OP BASIS VAN DE GEMEENSCHAPPEN.

In de meeste federale staten zijn partijen georganiseerd op regionale (dus territoriale) basis, en voor het federaal niveau op federale basis. In België zijn de partijen om de gekende historische redenen op taalbasis georganiseerd. Bovendien zijn ze op federaal niveau niet federaal. Eigenlijk verdelen de kieskringen de burgers op basis van hun taal.

In Brussel vertekent een dergelijke constructie de werkelijkheid en stemt ze niet overeen met wat de bevolking wil. Dit 2^e manifest nodigt de Brusselse politieke actoren nogmaals uit om hun krachten over de taalgrenzen heen te bundelen. Wij pleiten voor aangepaste verkiezingsstelsels die de deelname van tweetalige gewestelijke partijen aan gewestelijke en federale verkiezingen mogelijk maken.

7. ELKE INSTITUTIONELE HERVORMING MOET WORDEN VOORAFGEGAAN DOOR EEN GRONDIGE, DEMOCRATISCHE EN TRANSPARANTE REFLECTIE

De problemen waarmee Brussel vandaag de dag wordt geconfronteerd, zijn veelvoudig en complex. In een aantal gevallen houdt dit verband met de structuur van de Belgische instellingen, die ook veelvoudig en complex zijn. Institutionele hervormingen kunnen op dit vlak alleen verbeteringen aanbrengen als zij weldoordacht zijn en in alle duidelijkheid en transparantie tot stand komen.

Sommige beleidsverantwoordelijken zouden nog vóór de regeringsonderhandelingen institutionele onderhandelingen willen afsluiten. Bij een dergelijke aanpak vrezen wij dat een en ander te snel gebeurt en op een ondoorzichtige manier, zelfs onder chantage tot stand komt.

Wij pleiten dan ook voor de oprichting van een conventie van volksvertegenwoordigers van federaal en subfederaal niveau, vertegenwoordigers van de verschillende regeringen en van het maatschappelijk middenveld.

Brussel, 23 mei 2007